

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, PhD. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobce: **R. N.**
bytem X

proti
žalovanému: **Úřad pro dohled nad hospodařením a financováním politických stran
a politických hnutí**
sídlem Kounicova 688/26, 602 00 Brno

o žalobě na ochranu před nezákonných zásahem žalovaného, spočívajícím v mediálním sdělení o tom, že žalovaný šetří umístění billboardů s osobou žalobce, o kterém byly zveřejněny informace například na www.novinky.cz dne 21. 9. 2021,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Podanou žalobou žalobce brojí proti zásahu žalovaného, který vymezuje jako mediální sdělení o tom, že žalovaný šetří umístění billboardů s osobou žalobce, o kterém byly zveřejněny informace například na www.novinky.cz dne 21. 9. 2021. Podle žalobce toto sdělení představovalo

nezákonný zásah do práva žalobce být volen a ucházet se o volenou funkci a do osobnostních práv. Konkrétně předmětné sdělení spočívalo v tom, že člen žalovaného J. O. sdělil na dotaz médií týkající se žalobce a jeho billboardové kampaně informaci ve znění: „[p]řišel podnět a budeme se jím zabývat. V tuto chvíli se ale nebudu nijak blíže vyjadřovat. Jasněji by mohlo být ke konci týdne.“ Politické hnutí ANO 2011 následně žalobce odvolalo z kandidátní listiny pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021 (dále jen „volby do PS 2021“).

II. Stanoviska účastníků řízení

2. Žalobce se domáhá určení, že žalovaný nezákonným zásahem zasáhl do jeho práv. Namítá, že zveřejněním informací o podnětu podaném vůči žalobci žalovaný zasáhl do práva žalobce být volen a ucházet se za rovných podmínek o veřejnou funkci a do osobnostních práv. Sdělení žalovaného vzbuzovalo dojem o značné naléhavosti a závažnosti celé věci. Žalovaný nedal žalobci možnost vyjádřit se k věci. Příkaz ze dne 25. 10. 2021, sp. zn. S-UDH-002288/2021 (dále jen „Příkaz“), vykazuje řadu vážných vad, především nezákonnost diskriminační zacházení a přímý zásah do volební kampaně. Skutečnost, že politické hnutí ANO 2011 odvolalo žalobce z kandidátní listiny z důvodu šetření žalovaného, byla opakovaně potvrzena v médiích. Politická strana nemůže svými vnitřními pokyny kandidátovi zakázat, aby se o zvolení ucházel, pokud byl na kandidátní listinu zařazen. O stažení z kandidátní listiny nebyl žalobce nikým informován, nemohl proto ověřit, který orgán, kdy a jakým způsobem jej z funkce odvolal, v důsledku čehož nemohl nesprávnost nebo nezákonnost tohoto aktu nikde namítat. Bylo zasaženo také do aktivního volebního práva osob, které zamýšlely žalobce volit. Odvolání navrženého kandidáta z kandidátní listiny lze ospravedlnit pouze závažným morálním selháním. V případě žalobce došlo k odvolání z důvodu reakce na mediální sdělení žalovaného. Žalobci byla odepřena veškerá práva, která má účastník řízení. Žalovaný nesplnil podmínku nestrannosti, když zahájil šetření na základě podnětu od kandidáta jiné politické strany. Informace o prověřování jiných politiků se neobjevily v době vrcholící politické kampaně.
3. Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje, aby soud žalobu zamítl. V úvodě podání namítá, že žaloba byla podána po uplynutí zákonné lhůty. Média přišla za žalovaným sama. Ve svém vyjádření žalovaný nijak nepředjímá, zda řízení s žalobcem zahájí, a pokud ano, pak zcela nepředjímá výsledek správního řízení. Informace o „konci týdne“ směřovala pouze k tomu, že bude jasno, zda žalovaný řízení zahájí. Žalovaný však nikterak neuvedl, že by koncem týdne mělo být řízení zahájeno nebo měl být znám výsledek řízení, což by naznačovala neodkladnost věci, jak uvádí žalobce. Z článku na portálu Novinky.cz navíc vyplývá, že média dostala informaci o podání návrhu od jeho podatele T. F., tedy ne od žalovaného, který informace, týkající se podaných podnětů, médiím sám od sebe neposkytuje. Medializaci případu nelze dávat za vinu žalovanému. Žalobce nebyl z kandidátní listiny odvolán na základě mediální zprávy žalovaného. Sám žalobce uvádí, že mu hnutím ANO 2011 dosud nebyl sdělen oficiální důvod jeho odvolání. Žalovaný žalobce o šetření nevyrozuměl a nedal mu právo vyjádřit se, jelikož se s ohledem na zásadu správního uvážení rozhodl daný případ vyřešit v příkazovém řízení, kdy prvním úkonem správního orgánu je vydání příkazu. Žalovaný je nestranný, právě proto se zabývá všemi podněty, které jsou mu doručeny, i když podnět podá osoba, která rovněž kandiduje v předmětných volbách. Příkaz netrpí žádnou z vad namítaných žalobcem, byl vydán zcela v souladu se zákonem. Žalobce nemohl kandidovat z důvodu jeho odvolání hnutím ANO 2011, ne žalovaným. Hnutí ANO 2011 se navíc vyjádřilo dne 6. 10. 2021 pro portál iDnes, že zakázalo individuální kampaně, což podporuje tezi žalovaného, že jeho mediální vyjádření je ve vztahu k odvolání žalobce irelevantní. Žalovaný nenese odpovědnost za to, že případ žalobce byl medializovaný nebo že žalobce nebyl hnutím ANO 2011 o odvolání z kandidátní listiny vyrozuměn. Žalovaný se domnívá, že se žalobce mohl bránit návrhem podle § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb, o volbách do Parlamentu České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“) na neplatnost volby zvolených poslanců za hnutí ANO 2011.

4. Žalobce v replice uvádí, že jednáním žalovaného bylo zasaženo do jeho práva na lidskou důstojnost, rovnost a nediskriminační zacházení. Předmětný spor má širší rozsah, jelikož spočívá ve zodpovězení otázky, zda může kandidát politické strany nebo hnutí vést vlastní volební kampaň. Další otázkou je, zda může orgán veřejné moci zasáhnout do volební kampaně takovým způsobem jako v projednávané věci. Billboardy nepředstavují politickou kampaň, ale osobní kampaň žalobce na podporu sportování dětí financovanou z vlastních prostředků žalobce. Žalobce nechápe, proč žalovaný daný přestupek neřeší ve vztahu k hnutí ANO 2011, ale pouze ve vztahu k žalobci, kterému uložil citelnou pokutu ve výši 15 000 Kč. Načasování odvolání bylo účelové. Ustanovení § 16 odst. 6 volební zákona ukládá povinnost označit billboard označením zadavatele a zpracovatele pouze politickým stranám a hnutím, na jednotlivé kandidáty se nevztahuje. Ve zbytku žalobce pouze parafrázuje svoji předchozí argumentaci.
5. Žalobce dále podal doplnění repliky, ve kterém reaguje na argumentaci žalovaného z vyjádření k žalobě. Žaloba byla podána včas, jelikož 21. 11. 2021 byla neděle, takže poslední den lhůty připadl na následující den, kdy byla žaloba předána k poštovní přepravě. Žalobce byl dotčen přímo na svých právech. Nezákonnost jednání žalovaného spočívala v řadě pochybení. Žalovaný věc šetřil, aniž by zahájil řízení. Řízení nebylo vedeno tak, aby nezasáhlo do práva žalobce vést volební kampaň. Žalobce nebyl seznámen s důkazy, nemohl se účinně hájit. Žalobce byl diskriminován, když žalovaný seznámil oznamovatele o způsobu vyřízení věci dříve než žalobce. Pokud politické hnutí zakázalo vést osobní kampaně, zasáhlo tím do svobodné soutěže politických sil a kandidátů. K ustanovení § 87 odst. 1 volebního zákona žalobce uvedl, že žádný z těchto obranných prostředků nebyl úspěšný, jelikož se kandidáti neúčastnili voleb, ty se pak z tohoto důvodu nebudou opakovat. Případ žalobce je odlišný od případů medializace jiných řízení uvedených žalovaným, jelikož žalobce vedl kampaň na podporu sportování. V dalších částech podání žalobce parafrázuje svá předchozí tvrzení.

III. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud v Brně nejprve zkoumal splnění procesních podmínek pro projednání žaloby. Podle názoru soudu směřuje žaloba proti úkonu správního orgánu, který v obecné rovině může mít charakter zásahu ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V obecné rovině mediální sdělení správního orgánu týkající se fyzické osoby může zasáhnout do osobnostních práv této osoby. Tvrzení žalobce, že mediální sdělení dané konkrétní mediální sdělení zasáhlo do jeho osobnostních práv, lze přitom považovat za plausibilní a nikoliv zjevně nesmyslné. K ověření důvodnosti tohoto tvrzení, tj. mimo jiné toho, že dané mediální tvrzení bylo skutečně nezákonným postupem, musí soud přistoupit až v rámci meritorního posouzení věci.
7. Je však třeba dodat, že v předmětné věci přichází v úvahu jako přímý důsledek napadaného zásahu (mediálního sdělení) pouze zásah do osobnostních práv žalobce, tj. do práva na čest a důstojnost. Do práva být volen a ucházet se o veřejnou funkci žalovaný žalobci principiálně zasáhnout vůbec nemohl, neboť důsledky, které žalobce v této rovině popisuje (odvolání z kandidátní listiny) zcela zjevně nenastaly v přímé příčinné souvislosti s tvrzeným zásahem, nýbrž v příčinné souvislosti s jednáním jiných subjektů, konkrétně představitelů hnutí ANO 2011. Z kandidátní listiny byl žalobce odvolán politickým hnutím ANO 2011; žalovaný o jeho odvolání nerozhodl. Soud současně není ani toho názoru, že by žalovaný svým jednáním odvolání žalobce z kandidátní listiny mohl nějakým způsobem zapříčinit. Předně politické hnutí žalobci oficiálně důvod jeho odvolání nikdy neoznámilo. Z tvrzení žalobce přitom vyplývají 3 možné důvody, které mohly vést k jeho odvolání a to: a) obava z „vykroužkování“ žalobce, b) obava ze sankcionování hnutí kvůli překročení limitu kampaně a c) negativní mediální pozornost spojená s žalobcem. Obavy z „vykroužkování“ žalobce nejsou v jakékoliv spojitosti s napadaným jednáním žalovaného. Z tohoto jednání (z předmětné mediální zprávy žalovaného) navíc žádným způsobem nevyplývá, že by žalovaný byl jen uvažoval nad sankcionováním hnutí

ANO 2011. Co se negativní mediální pozornosti týče, je nutné upozornit na skutečnost, že média o podání podnětu informoval T. F. a ne žalovaný. Ten se k podanému podnětu vyjádřil pouze velmi obecně, čímž nemohl dát jakýkoliv podnět k negativní mediální pozornosti, kterou žalobce popisuje. Zjevně tedy není dána příčinná souvislost mezi tvrzeným zásahem a tvrzenými následky spočívajícími v zásahu do práva být volena ucházet se o volenou funkci.

8. Soud proto uzavírá, že předmětnou mediální zprávou, kterou žalobce označil za nezákonný zásah, žalovaný bez jakýchkoliv pochybností z povahy věci nemohl zasáhnout do práva žalobce být volen a ucházet se o veřejnou funkci. Za plausibilní proto soud považuje pouze tvrzení o možném zásahu do osobnostních práv žalobce.
9. Soud dále dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas. Žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu podle § 84 odst. 1 s. ř. s. O mediálním vyjádření žalovaného se žalobce dozvěděl dne 21. 9. 2021, kdy se sdělení žalovaného objevilo v médiích. Lhůta pro podání žaloby tedy měla končit dne 21. 11. 2021, tento den však připadl na neděli, lhůta se proto prodloužila do následujícího dne 22. 11. 2021, kdy byla žaloba podána k poštovní přepravě. Žaloba tak byla s ohledem na § 40 odst. 4 s. ř. s. podána včas.
10. Žalobce se domáhá pouze určení, že zásah žalovaného byl nezákonný, soud proto s ohledem na § 85 s. ř. s. nezkoumal, zda se žalobce mohl nápravy domáhat jinými právními prostředky.
11. S ohledem na splnění procesních podmínek soud přistoupil k přezkumu zákonnosti tvrzeného zásahu, a to podle skutkového a právního stavu v době vydání tohoto rozsudku (§ 87 odst. 1 věta první s. ř. s.).
12. Před tím, než soud započne s právním posouzením daného sporu, považuje za účelné shrnout skutkový stav věci, který je mezi stranami nesporný. Žalobce na území města Brna zřídil několik billboardů, na kterých se objevuje jeho jméno, fotografie a hesla na podporu sportování dětí. Dne 20. 9. 2021 obdržel žalovaný podnět od T. F., že tyto billboardy neobsahují informaci o zadavateli a zpracovateli dle § 16 odst. 6 volebního zákona. T. F. současně o této záležitosti vyrozuměl také média. Zástupci médií poté kontaktovali žalovaného, aby jim poskytl nějaké informace o podaném podnětu. K dotazu médií žalovaný sdělil informaci ve znění: „*[p]řišel podnět a budeme se jím zabývat. V tuto chvíli se ale nebudu nijak blíže vyjadřovat. Jasněji by mohlo být ke konci týdne.*“ Následně byl žalobce odvolán z kandidátní listiny politického hnutí ANO 2011 na základě rozhodnutí tohoto hnutí. O svém odvolání se žalobce dozvěděl až při vstupu o volební místnosti. Žalovaný posléze vydal Příkaz, kterým žalobce uznal vinným ze spáchání přestupku podle § 16g odst. 1 písm. c) volebního zákona. Žalobce proti Příkazu podal odpor, následné správní řízení nebylo prozatím ukončeno.
13. Zde je nutné upozornit na to, že žaloba směřuje proti mediálnímu vyjádření žalovaného, ve kterém žalobce spatřuje nezákonný zásah. Pro posouzení je tak zcela rozhodující, zda žalovaný svým vyjádřením porušil zákon. Posouzení zákonnosti zásahu je předmětem tohoto řízení. Argumentace žalobce však obsahuje námitky, které se s předmětem tohoto řízení míjejí. Konkrétně se jedná argumentaci týkající se charakteru předmětných billboardů, zákonnosti vydání Příkazu, zákonnosti správního řízení před žalovaným, spáchání přestupku dle § 16g odst. 1 písm. c) volebního zákona, výkladu § 16 odst. 6 volebního zákona a zákonnosti a ústavnosti odvolání kandidáta politickým hnutím. Tato argumentace není ze své podstaty schopná ovlivnit výsledek soudní řízení, soud se jí proto nezabýval.
14. Dotaz médií na podaný podnět lze posoudit jako žádost o poskytnutí informace podle § 13 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“). Dle §4 odst. 1 informačního zákona má žalovaný jakožto povinný subjekt povinnost informaci poskytnout pokud se na informaci nevztahuje nějaká z četných výjimek uvedených v § 7 – 12. Pro projednávaný případ je relevantní § 8a odst. 1 informačního zákona, dle kterého povinný subjekt poskytne informace týkající se osobnosti, projevů osobní

povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje pouze v souladu s právními předpisy upravujícími jejich ochranu. Dle názoru soudu informace vztahující se k probíhajícímu přestupkovému řízení nebo k podnětu k zahájení takového řízení představují informaci dle § 8a informačního zákona, pokud jsou spojeny s konkrétní osobou, tak jak je tomu v projednávané věci. Právními předpisy upravujícími ochranu osobnosti a osobních údajů jsou zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“) a zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (dále jen „ZZOU“).

15. Podle § 81 OZ je lidská osobnost chráněna, její součástí je také důstojnost, vážnost a čest člověka. Dle § 89 OZ lze do osobnostních práv člověka zasáhnout na základě zpravodajské zákonné licence, k zásahu však musí dojít přiměřeným způsobem. Obdobné požadavky obsahuje také druhý z uvedených zákonů, dle § 17 odst. 1 ZZOU lze zpracovávat osobní údaje, pokud to přiměřeným účelem slouží pro novinářské účely. Pro posouzení zákonnosti zásahu tak je zcela zásadní závěr o přiměřenosti mediálního vyjádření žalovaného.
16. Soud předmětnou otázku posoudil a dospěl k závěru, že žalovaný jednal přiměřeně. Nejdříve je nutné zdůraznit, že žalovaný „pouze“ odpovídal na dotaz, se kterým se na něj obrátili zástupci médií. Nelze proto souhlasit s hodnocením žalobce, že žalovaný aktivně zasáhl do procesu demokratických voleb. Žalovaný v tomto případě neměl při vydání informace aktivní roli, pouze odpovídal na dotaz médií. Ve své odpovědi nadto ani přímo nejmenoval žalobce a spojení s osobou žalobce vzniklo aktivní činností médií (nikoliv žalovaného samotného). Odpověď žalovaného je navíc zcela obecná, žalovaný žádným způsobem nepředjímá výsledek řízení, ani to, zda řízení vůbec zahájí. Žalovaný pochopitelně nemůže zabránit dezinterpretaci svého sdělení, nicméně v projednávané věci je formuloval natolik neutrálně, aby možnost dezinterpretace minimalizoval (dezinterpretace tohoto sdělení ze strany žalobce daleko překračuje hranice racionálního hodnocení průměrného čtenáře zpráv zpravodajských serverů, na kterých byla informace publikována). Vyjádření není svým obsahem mířeno proti žalobci, žalovaný v něm nepředkládá žádné vlastní hodnocení věci. Je přitom běžnou praxí, že správní orgány poskytují podobně obecné informace o probíhajících řízeních, a je také jejich povinností (viz § 4 odst. 1 informačního zákona) tímto způsobem s médií spolupracovat. Zástupci médií navíc již informaci o tom, že byl na žalobce podán podnět, měli. Žalovaný nebyl původcem této informace. Dále ji doplnil o konstatování, že se podnětem bude žalovaný zabývat. Sdělení této informace také není nijak nepřiměřené, jelikož se žalovaný nutně musí věnovat všem podnětům, které jsou mu doručeny. Konstatování „[j]asněji by mělo být koncem týdne“ nevzbuzuje dojem o značné naléhavosti a závažnosti celé věci, jak tvrdí žalobce. Naopak poukazuje na skutečnost, že se žalovaný daným podnětem ještě dostatečně nezabýval, že věc není nijak uzavřena nebo vyřešena, tedy že k celé věci nemůže žádné vlastní hodnocení prezentovat.
17. Soud proto uzavírá, že své mediální sdělení žalovaný vydal v souladu se zákonem. Byť se jednalo o informace spojené s osobou žalobce (byť primárně činností médií), a tudíž zasahující do osobnosti žalobce, nejednalo se s ohledem na zákonnou zpravodajskou licenci o nepřiměřený zásah do osobnostních práv. Tvrzený zásah tak byl učiněn v souladu se zákonem, nepředstavuje proto nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. S ohledem na učiněný závěr o zákonnosti zásahu se soud podrobněji nezabýval další dílčí argumentací žalobce ohledně důsledků tohoto zásahu do jeho práv, neboť to nemůže na výsledku soudního přezkumu nic změnit.
18. Nad rámec správního spisu a skutečností, které byly mezi účastníky nesporné, soud neprováděl dokazování, neboť by to nemohlo přispět k dalšímu objasnění věci. Navržené důkazy se převážně týkaly údajných důsledků tvrzeného zásahu, které nebyly vůbec v příčinné souvislosti s tímto zásahem, a okolností, které s tvrzeným zásahem souvisely toliko vzdáleně a nepřímou a nemohly mít žádný vliv na posouzení zákonnosti samotného zásahu.

IV. Shrnutí a náklady řízení

19. Krajský soud na základě shora provedeného posouzení neshledal žalobu důvodnou, a proto ji ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
20. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 24. května 2022

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu